

ЗАКОН за социално подпомагане

Обн., ДВ, бр. 56 от 19.05.1998 г., изм., бр. 45 от 30.04.2002 г., изм. и доп., бр. 120 от 29.12.2002 г., в сила от 1.01.2003 г., бр. 18 от 28.02.2006 г., изм., бр. 30 от 11.04.2006 г., в сила от 12.07.2006 г., бр. 105 от 22.12.2006 г., в сила от 1.01.2007 г., изм. и доп., бр. 52 от 29.06.2007 г., изм., бр. 59 от 20.07.2007 г., в сила от 1.03.2008 г., бр. 58 от 27.06.2008 г., в сила от 1.07.2008 г., изм. и доп., бр. 14 от 20.02.2009 г., доп., бр. 41 от 2.06.2009 г., в сила от 1.07.2009 г., изм., бр. 74 от 15.09.2009 г., в сила от 15.09.2009 г., изм. и доп., бр. 15 от 23.02.2010 г., доп., бр. 9 от 28.01.2011 г., изм. и доп., бр. 51 от 5.07.2011 г., бр. 32 от 24.04.2012 г., в сила от 24.04.2012 г., изм., бр. 15 от 15.02.2013 г., в сила от 1.01.2014 г., бр. 66 от 26.07.2013 г., в сила от 26.07.2013 г., бр. 98 от 28.11.2014 г., в сила от 28.11.2014 г., изм. и доп., бр. 8 от 29.01.2016 г., изм., бр. 85 от 24.10.2017 г., бр. 7 от 19.01.2018 г., бр. 17 от 23.02.2018 г., доп., бр. 77 от 18.09.2018 г., в сила от 1.01.2019 г., изм. и доп., бр. 91 от 2.11.2018 г., в сила от 2.05.2019 г., доп., бр. 105 от 18.12.2018 г., в сила от 1.01.2019 г., изм. и доп., бр. 24 от 22.03.2019 г., в сила от 1.07.2020 г. (*), бр. 35 от 30.04.2019 г., в сила от 1.08.2019 г., изм., бр. 101 от 27.12.2019, бр. 71 от 11.08.2020 г., изм. и доп., бр. 102 от 23.12.2022 г., в сила от 1.06.2023 г., изм., бр. 84 от 6.10.2023 г., в сила от 6.10.2023 г., бр. 106 от 22.12.2023 г., в сила от 1.01.2025 г., бр. 16 от 10.02.2026 г., доп., бр. 30 от 27.03.2026 г., в сила от 27.03.2026 г., изм., бр. 51 от 5.06.2026 г., в сила от 5.06.2026 г.

Сборник закони - АПИС, кн. 6/98 г., стр. 186; кн. 1/2003 г., стр. 488

Библиотека закони - АПИС, т. 11, р. 2, № 460

Глава първа

ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ

Чл. 1. (1) (Изм. - ДВ, бр. 32 от 2012 г., в сила от 24.04.2012 г., бр. 24 от 2019 г., в сила от 1.07.2020 г. - изм., бр. 101 от 2019 г.) Този закон урежда обществените отношения, свързани с гарантирането на правото на гражданите в Република България на социално подпомагане чрез социални помощи.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 120 от 2002 г.) Законът има за цел:

1. подпомагане на гражданите, които без помощта на друго не могат да задоволяват своите основни жизнени потребности;
2. укрепване и развитие на обществената солидарност в трудни житейски ситуации;
3. (изм. - ДВ, бр. 32 от 2012 г., в сила от 24.04.2012 г., бр. 24 от 2019 г., в сила от 1.07.2020 г. - изм., бр. 101 от 2019 г.) подкрепа за социално включване на лицата, които получават социални помощи;
4. подпомагане на трудовата заетост на безработните лица, които отговарят на изискванията за получаването на месечни социални помощи;
5. (отм. – ДВ, бр. 24 от 2019 г., в сила от 1.07.2020 г. - изм., бр. 101 от 2019 г.).

(3) (Нова - ДВ, бр. 120 от 2002 г., изм., бр. 32 от 2012 г., в сила от 24.04.2012 г.) Социалното подпомагане се предоставя по начин, който запазва човешкото достойнство на гражданите, и се основава на социална работа, като се прилага индивидуален подход и комплексна оценка на потребностите на лицата и семействата.

(4) (Нова - ДВ, бр. 120 от 2002 г., отм., бр. 32 от 2012 г., в сила от 24.04.2012 г.).

(5) (Предишна ал. 3 - ДВ, бр. 120 от 2002 г., отм., бр. 32 от 2012 г., в сила от 24.04.2012 г.).

Чл. 2. (1) (Изм. - ДВ, бр. 120 от 2002 г., изм. и доп., бр. 52 от 2007 г., доп., бр. 9 от 2011 г.) Българските граждани, чужденците с разрешение за дългосрочно или постоянно пребиваване в Република България, чужденците, на които е предоставено убежище, статут на бежанец или хуманитарен статут, и чужденците, ползващи се от временна закрила, са длъжни да полагат грижи за задоволяване на своите жизнени потребности.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 32 от 2012 г., в сила от 24.04.2012 г., бр. 24 от 2019 г., в сила от 1.07.2020 г. - изм., бр. 101 от

2019 г.) Социалното подпомагане се осъществява чрез предоставяне на социални помощи в пари и/или в натура за задоволяване на основни жизнени потребности на гражданите, когато това е невъзможно чрез труда им и притежаваното от тях имущество.

(3) (Доп. - ДВ, бр. 120 от 2002 г., изм., бр. 32 от 2012 г., в сила от 24.04.2012 г.) Право на социални помощи имат българските граждани, семейства и съжителстващи лица, които поради здравни, възрастови, социални и други независещи от тях причини не могат сами чрез труда си или доходите, реализирани от притежавано имущество, или с помощта на задължените по чл. 140 от Семейния кодекс да ги издържат лица да осигуряват задоволяване на основните си жизнени потребности.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 120 от 2002 г., изм. и доп., бр. 52 от 2007 г., доп., бр. 9 от 2011 г., изм., бр. 32 от 2012 г., в сила от 24.04.2012 г., бр. 35 от 2019 г., в сила от 1.08.2019 г.) Получаването на месечни социални помощи се обвързва със:

1. полагането на общественополезен труд от безработни лица в трудоспособна възраст, регистрирани в дирекция "Бюро по труда", и участието им в обучение за ограмотяване и/или повишаване на квалификацията, освен в случаите на майчинство или когато здравословното състояние на лицето не позволява това;

2. редовното посещаване на детска градина или училище от детето или ученика в задължителна предучилищна или съответно училищна възраст съобразно формата на организация или на обучение, освен ако това е невъзможно поради здравословното му състояние.

(5) (Изм. - ДВ, бр. 32 от 2012 г., в сила от 24.04.2012 г., отм., бр. 24 от 2019 г., в сила от 1.07.2020 г. - изм., бр. 101 от 2019 г.).

(6) (Отм. - ДВ, бр. 120 от 2002 г., нова, бр. 32 от 2012 г., в сила от 24.04.2012 г., изм., бр. 24 от 2019 г., в сила от 1.07.2020 г. - изм., бр. 101 от 2019 г.) От правото по ал. 3 се ползват и чужденците с разрешение за дългосрочно или постоянно пребиваване в Република България, чужденците, на които е предоставено убежище, статут на бежанец или хуманитарен статут, и чужденците, ползващи се от временна закрила, и лицата, за които това е предвидено в международен договор, по който Република България е страна.

Чл. 3. (Изм. - ДВ, бр. 120 от 2002 г., бр. 32 от 2012 г., в сила от 24.04.2012 г., бр. 24 от 2019 г., в сила от 1.07.2020 г. - изм., бр. 101 от 2019 г.) При предоставяне на социални помощи не се допуска пряка или непряка дискриминация на лицата, основана на пол, раса, народност, етническа принадлежност, човешки геном, гражданство, произход, религия или вяра, образование, убеждения, политическа принадлежност, лично или обществено положение, увреждане, възраст, сексуална ориентация, семейно положение, имуществено състояние или на всякакви други признаци, установени в закон или в международен договор, по който Република България е страна.

Глава втора

ОРГАНИ ПО СОЦИАЛНОТО ПОДПОМАГАНЕ

(Загл. изм. - ДВ, бр. 120 от 2002 г.)

Чл. 4. (1) (Изм. - ДВ, бр. 120 от 2002 г.) Министерският съвет определя държавната политика в областта на социалното подпомагане.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 120 от 2002 г.) Министърът на труда и социалната политика разработва, координира и провежда държавната политика в областта на социалното подпомагане.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 120 от 2002 г., доп., бр. 15 от 2010 г.) Държавната политика в областта на социалното подпомагане се осъществява в сътрудничество с държавните органи, областните администрации, органите на местното самоуправление и юридическите лица с нестопанска цел, осъществяващи дейност в обществена полза, които създават условия и съдействат за реализирането на програми и проекти в тази област.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 120 от 2002 г., бр. 74 от 2009 г., в сила от 15.09.2009 г., отм., бр. 15 от 2010 г., нова, бр. 102 от 2022 г., в сила от 1.06.2023 г.) Министърът на труда и социалната политика и упълномощени от него лица имат право на достъп до данни от информационните системи, регистрите и базите данни в областта на

социалното подпомагане, поддържани от Агенцията за социално подпомагане, при спазване на изискванията на Закона за електронното управление и Закона за защита на личните данни.

(5) (Отм. - ДВ, бр. 15 от 2010 г., нова, бр. 102 от 2022 г., в сила от 1.06.2023 г.) За определяне, провеждане, разработване, координация и контрол на политиките в областта на социалното подпомагане лицата по ал. 4 получават информация и данни в електронен вид от Агенцията за социално подпомагане.

(6) (Нова – ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от 1.06.2023 г.) Обхватът и видът на информацията и данните по ал. 5, сроковете и периодичността на тяхното предоставяне се определят с наредбата по чл. 6, ал. 4.

Чл. 5. (Изм. - ДВ, бр. 120 от 2002 г.) (1) За изпълнение на държавната политика в областта на социалното подпомагане се създава Агенция за социално подпомагане към министъра на труда и социалната политика.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 15 от 2013 г., в сила от 1.01.2014 г.) Агенцията за социално подпомагане е изпълнителна агенция към министъра на труда и социалната политика, и е юридическо лице със седалище София.

(3) Агенцията за социално подпомагане се представлява и ръководи от изпълнителен директор.

(4) Към изпълнителния директор на Агенцията за социално подпомагане се създава инспекторат.

(5) (Изм. - ДВ, бр. 18 от 2006 г.) Териториалните поделения на Агенцията за социално подпомагане са регионални дирекции за социално подпомагане в областните административни центрове и дирекции "Социално подпомагане".

(6) В дирекциите "Социално подпомагане" се създават отдели "Закрила на детето".

(7) (Изм. - ДВ, бр. 18 от 2006 г.) Дейността, структурата и числеността на персонала на Агенцията за социално подпомагане, броят и териториалният обхват на нейните поделения се определят с устройствен правилник, приет от Министерския съвет по предложение на министъра на труда и социалната политика.

Чл. 6. (Изм. - ДВ, бр. 120 от 2002 г.) (1) (Предишен текст на чл. 6 - ДВ, бр. 15 от 2010 г., изм., бр. 32 от 2012 г., в сила от 24.04.2012 г.) Агенцията за социално подпомагане:

1. изпълнява държавната политика за социално подпомагане;

2. (изм. – ДВ, бр. 8 от 2016 г.) осъществява дейност по предоставяне на социални помощи;

3. разработва единна система за оценка и контрол на дейностите на дирекциите "Социално подпомагане" и осъществява специализиран контрол върху тях чрез инспектората на Агенцията за социално подпомагане;

4. (доп. – ДВ, бр. 8 от 2016 г., отм., бр. 24 от 2019 г., в сила от 1.07.2020 г. - изм., бр. 101 от 2019 г.);

5. (изм. – ДВ, бр. 8 от 2016 г.) събира, обработва, систематизира, съхранява и използва информация в сферата на функционалната си компетентност по закон в интегрирана информационна система;

6. (доп. – ДВ, бр. 8 от 2016 г., отм., бр. 24 от 2019 г., в сила от 1.07.2020 г. - изм., бр. 101 от 2019 г.);

7. (отм. – ДВ, бр. 24 от 2019 г., в сила от 1.07.2020 г. - изм., бр. 101 от 2019 г.);

8. (изм. – ДВ, бр. 24 от 2019 г., в сила от 1.07.2020 г. - изм., бр. 101 от 2019 г.) изготвя обобщени годишни отчети и анализи за дейността в областта на социалните помощи, които представя на министъра на труда и социалната политика;

9. (изм. – ДВ, бр. 24 от 2019 г., в сила от 1.07.2020 г. - изм., бр. 101 от 2019 г.) участва при изготвянето на проекти на нормативни актове в областта на социалните помощи;

10. (изм. – ДВ, бр. 106 от 2023 г., в сила от 1.01.2025 г.) поддържа регистри на утвърдените приемни семейства чрез регионалните дирекции за социално подпомагане;

11. (нова – ДВ, бр. 105 от 2018 г., в сила от 1.01.2019 г., доп., бр. 24 от 2019 г., в сила от 1.01.2019 г.) усъвършенства критериите и индикаторите за извършване на индивидуална оценка на потребностите на

хората с увреждания по Закона за хората с увреждания;

12. (нова – ДВ, бр. 105 от 2018 г., в сила от 1.01.2019 г., доп., бр. 24 от 2019 г., в сила от 1.01.2019 г.) организира дейността по извършване на индивидуална оценка на потребностите на хората с увреждания по реда на Закона за хората с увреждания;

13. (нова – ДВ, бр. 105 от 2018 г., в сила от 1.01.2019 г., изм., бр. 24 от 2019 г., в сила от 1.01.2019 г.) предоставя анализ и обобщени данни от индивидуалните оценки на потребностите на хората с увреждания по Закона за хората с увреждания и резултатите от тях на министъра на труда и социалната политика за определен период, в определен регион или за страната;

14. (нова – ДВ, бр. 105 от 2018 г., в сила от 1.01.2019 г.) публикува на официалната си интернет страница информация за насоките и достъпа за реализиране на правата за хората с увреждания;

15. (нова – ДВ, бр. 105 от 2018 г., в сила от 1.01.2019 г.) участва и задължително дава становища при изготвянето на проекти на нормативни актове, свързани с правата на хората с увреждания;

16. (предишна т. 11 - ДВ, бр. 105 от 2018 г., в сила от 1.01.2019 г.) извършва и други дейности, определени със закон или с акт на Министерския съвет.

(2) (Нова - ДВ, бр. 15 от 2010 г., изм., бр. 66 от 2013 г., в сила от 26.07.2013 г., бр. 98 от 2014 г., в сила от 28.11.2014 г., доп., бр. 8 от 2016 г., изм., бр. 102 от 2022 г., в сила от 1.06.2023 г.) За изпълнение на функциите по ал. 1, т. 2 и 10 дирекциите "Социално подпомагане", регионалните дирекции за социално подпомагане и Агенцията за социално подпомагане имат право на безплатен достъп до информация от първичните администратори на данни – Главна дирекция "Гражданска регистрация и административно обслужване", Агенцията по вписванията, Агенцията по заетостта, Министерството на образованието и науката, Националния осигурителен институт, Националната агенция за приходите, и от други държавни и общински органи, както и от физически и юридически лица, като те са длъжни да я предоставят служебно в 14-дневен срок от датата на поискването ѝ.

(3) (Нова - ДВ, бр. 32 от 2012 г., в сила от 24.04.2012 г.) Министърът на труда и социалната политика утвърждава наредба за кариерно развитие на социалните работници в Агенцията за социално подпомагане.

(4) (Нова – ДВ, бр. 8 от 2016 г.) Министърът на труда и социалната политика издава наредба за съдържанието и функционирането на интегрираната информационна система по ал. 1, т. 5.

(5) (Нова – ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от 1.06.2023 г.) Агенцията за социално подпомагане администрира и поддържа интегрираната информационна система по ал. 1, т. 5 и прави предложения при разработването и актуализирането на наредбата по ал. 4.

Чл. 6а. (Нов - ДВ, бр. 32 от 2012 г., в сила от 24.04.2012 г.) (1) При изпълнение на служебните си задължения служителите на Агенцията за социално подпомагане и нейните териториални поделения имат право на парични средства за представително облекло за всяка календарна година.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от 1.06.2023 г.) Паричните средства по ал. 1 за държавните служители на Агенцията за социално подпомагане и нейните териториални поделения се предоставят при условия, ред и в размер, определени в Наредбата за служебното положение на държавните служители (обн., ДВ, бр. 23 от 2000 г.; попр., бр. 47 от 2000 г.; изм., бр. 53, 62 и 89 от 2000 г.; попр., бр. 90 от 2000 г.; изм., бр. 28 и 35 от 2001 г., Решение № 3901 от 2001 г. на Върховния административен съд - бр. 54 от 2001 г.; изм., бр. 108 от 2001 г., бр. 15, 67 и 115 от 2002 г., бр. 17, 59 и 109 от 2003 г., бр. 18 от 2004 г., бр. 50 и 83 от 2005 г., бр. 2, 46 и 68 от 2006 г., бр. 46, 64, 92 и 101 от 2008 г., бр. 21, 95 и 106 от 2011 г., бр. 21 и 49 от 2012 г., бр. 27 от 2013 г., бр. 93 от 2019 г. и бр. 105 от 2020 г.).

(3) Паричните средства по ал. 1 за служителите на Агенцията за социално подпомагане и нейните териториални поделения, които са назначени по трудов договор по Кодекса на труда, се предоставят при условия, ред и в размер, определени в наредба на министъра на труда и социалната политика, съгласувано с министъра на финансите.

Чл. 7. (Отм. - ДВ, бр. 120 от 2002 г.).

Чл. 8. (Отм. - ДВ, бр. 120 от 2002 г.).

Чл. 9. (Отм. - ДВ, бр. 120 от 2002 г.).

Чл. 10. (Отм. - ДВ, бр. 120 от 2002 г.).

Глава трета

СОЦИАЛНИ ПОМОЩИ

Чл. 11. (1) (Предишен текст на чл. 11, изм. - ДВ, бр. 120 от 2002 г.) Социалните помощи са средства в пари и/или в натура, които допълват или заместват собствените доходи до основните жизнени потребности или задоволяват инцидентно възникнали потребности на подпомаганите лица и семейства.

(2) (Нова - ДВ, бр. 120 от 2002 г., изм., бр. 15 от 2010 г.) Социални помощи се получават от лица, след като са изчерпани всички възможности за самоиздръжка и за издръжка от лицата по чл. 140 от Семейния кодекс.

(3) (Нова – ДВ, бр. 35 от 2019 г., в сила от 1.08.2019 г., изм., бр. 102 от 2022 г., в сила от 1.06.2023 г.) Родители, осиновители, настойници или попечители и лицата, на които е възложено да полагат грижи за деца съгласно Закона за закрила на детето, получават месечни социални помощи по този закон само когато децата в задължителна предучилищна или училищна възраст редовно посещават детска градина или училище съобразно формата на организация или на обучение, освен ако това е невъзможно поради здравословното им състояние.

Чл. 12. (1) Социалните помощи са:

1. месечни;

2. целеви;

3. еднократни.

(2) (Нова - ДВ, бр. 120 от 2002 г.) Социални помощи се отпускат след преценка на:

1. доходите на лицето или семейството;

2. имущественото състояние;

3. семейното положение;

4. здравословното състояние;

5. (доп. - ДВ, бр. 15 от 2010 г., изм., бр. 35 от 2019 г., в сила от 1.08.2019 г.) трудовата заетост;

6. (нова – ДВ, бр. 35 от 2019 г., в сила от 1.08.2019 г.) включването на децата в системата на предучилищното и училищното образование в случаите, когато същите подлежат на задължително предучилищно или училищно образование;

7. (предишна т. 6 - ДВ, бр. 35 от 2019 г., в сила от 1.08.2019 г.) възрастта;

8. (предишна т. 7 - ДВ, бр. 35 от 2019 г., в сила от 1.08.2019 г.) други констатирани обстоятелства.

(3) (Нова - ДВ, бр. 120 от 2002 г., изм., бр. 102 от 2022 г., в сила от 1.06.2023 г., доп., бр. 30 от 2026 г., в сила от 27.03.2026 г.) Социалните помощи по ал. 1 се определят на база размера на линията на бедност за съответната година, определена с постановление на Министерския съвет, с изключение на помощите по чл. 12а.

(4) (Предишна ал. 2, доп. - ДВ, бр. 120 от 2002 г., изм., бр. 15 от 2010 г.) Условието и редът за отпускането, изплащането, изменянето, спирането, възобновяването и прекратяването на социалните помощи се уреждат с правилника за прилагане на този закон с изключение на целевите помощи за отопление, които се уреждат с наредба на министъра на труда и социалната политика.

Чл. 12а. (Нов - ДВ, бр. 120 от 2002 г., отм., бр. 15 от 2010 г., нов, бр. 30 от 2026 г., в сила от 27.03.2026 г.) (1) За

посрещане на великденските и коледните празници ежегодно през месец март и месец ноември се предоставя целева помощ на:

1. подпомагани по чл. 12, ал. 1;
2. подпомагани с месечна целева помощ всички деца, както и младежи от 18- до 21-годишна възраст, които до навършване на тази възраст са ползвали социална или интегрирана здравно-социална услуга за резидентна грижа и я напускат за първи път;
3. подпомагани по реда на наредбата по чл. 12, ал. 4 за текущия отоплителен сезон;
4. подпомагани по реда на чл. 8д, ал. 1 от Закона за семейни помощи за деца;
5. подпомагани по реда на чл. 8е, ал. 1 от Закона за семейни помощи за деца;
6. деца, настанени в семейства на роднини или близки или в приемни семейства по реда на чл. 26 от Закона за закрила на детето;
7. подпомагани от Агенцията за социално подпомагане ветерани от войните;
8. подпомагани от Агенцията за социално подпомагане военноинвалиди и военнопострадали.

(2) В случай че подпомаганият попада в повече от една от целевите групи по ал. 1, помощта се отпуска само на едно от основанията.

(3) Помощта се предоставя служебно, като за отпускането ѝ не се прилагат разпоредбите на чл. 12, ал. 2 и чл. 13.

(4) Размерът на целевата помощ по ал. 1 се определя ежегодно със закона за държавния бюджет на Република България за съответната година, но не по-малък от предходната година.

Чл. 126. (Нов - ДВ, бр. 120 от 2002 г.) (1) Безработните лица, които отговарят на условията за подпомагане с месечни помощи, се включват в програми за заетост, утвърдени от министъра на труда и социалната политика.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от 1.06.2023 г.) Лицата по ал. 1, отказали участие в програми за заетост, се лишават от месечни помощи за срок от 6 месеца.

(3) Реализирането на програмите по ал. 1 се осъществява съвместно от общинските администрации, държавните, общинските и частните предприятия и други юридически лица, териториалните поделения на Агенцията по заетостта и на Агенцията за социално подпомагане.

(4) Включването в програми за заетост по ал. 1 не е задължително за:

1. полагащите грижи за деца до 3-годишна възраст:

а) (изм. – ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от 1.06.2023 г.) родители, осиновители;

б) (изм. – ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от 1.06.2023 г.) родители, осиновители, които отглеждат сами децата си;

в) настойници;

г) (нова – ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от 1.06.2023 г.) лица, които полагат грижи за деца до 3-годишна възраст, настанени по реда на чл. 26 от Закона за закрила на детето;

2. бременни жени след третия месец на бременността им;

3. лицата с трайни увреждания или с установена временна неработоспособност;

4. лицата, полагащи грижи за болен член на семейството или за роднини по възходяща и низходяща линия до втора степен;

5. лицата, полагащи грижи за член на семейството или роднини по възходяща и низходяща линия до втора степен, които имат увреждане и се нуждаят постоянно от чужда помощ;

6. лицата с психични заболявания, установени от компетентните органи.

Чл. 12в. (Нов - ДВ, бр. 18 от 2006 г., в сила от 1.07.2006 г., изм., бр. 58 от 2008 г., в сила от 1.07.2008 г., отм., бр. 15 от 2010 г., в сила от 1.01.2011 г.).

Чл. 13. (Изм. - ДВ, бр. 120 от 2002 г.) (1) (Изм. – ДВ, бр. 8 от 2016 г., доп., бр. 30 от 2026 г., в сила от 27.03.2026 г.) Социални помощи се отпускат въз основа на заявление-декларация, подадено от нуждаещия се или от упълномощено от него лице, с изключение на тези по чл. 12а.

(2) Помощите по ал. 1 се отпускат със заповед на директора на дирекция "Социално подпомагане" или от упълномощено от него длъжностно лице след преценка на всички данни и обстоятелства, констатирани със социална анкета.

(3) Отказът за отпускане на социални помощи задължително се мотивира.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 15 от 2010 г., бр. 8 от 2016 г.) Заповедта за отпускане или за отказ на социални помощи се съобщава писмено на лицето, подало заявление, в 14-дневен срок от нейното издаване.

(5) Заповедта по ал. 2 се обжалва пред директора на регионалната дирекция "Социално подпомагане" по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

(6) (Нова – ДВ, бр. 77 от 2018 г., в сила от 1.01.2019 г.) Когато директорът на регионалната дирекция "Социално подпомагане" не се е произнесъл по жалбата или я е отхвърлил, заповедта по ал. 2 може да се обжалва пред съответния административен съд по реда на Административнопроцесуалния кодекс. Решението на административния съд е окончателно.

(7) (Нова – ДВ, бр. 77 от 2018 г., в сила от 1.01.2019 г.) Когато директорът на регионалната дирекция "Социално подпомагане" е решил въпроса по същество, решението му може да се обжалва пред съответния административен съд по реда на Административнопроцесуалния кодекс. Решението на административния съд е окончателно.

Чл. 14. (1) Социалните помощи се освобождават от данъци и такси.

(2) Правото на социална помощ е лично. Отказът от това право, както и прехвърлянето му са недействителни.

(3) От парични социални помощи не могат да се правят удържки, освен за:

1. надвзети средства за социално подпомагане в резултат на счетоводно-техническа грешка;

2. запори за вземания за издръжка на деца;

3. (нова – ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от 1.06.2023 г.) недобросъвестно получени средства от социални помощи, установени с влязъл в сила акт.

(4) (Отм. - ДВ, бр. 18 от 2006 г.).

(5) (Нова - ДВ, бр. 120 от 2002 г., изм., бр. 18 от 2006 г., бр. 15 от 2010 г., бр. 102 от 2022 г., в сила от 1.06.2023 г.) Лицата, недобросъвестно получили социални помощи, се лишават от тези помощи до възстановяване на дължимите суми, но за срок не по-дълъг от една година.

(6) (Нова - ДВ, бр. 120 от 2002 г., изм., бр. 15 от 2010 г.) Лицата, неизползвали по предназначение целевата помощ за отопление, се лишават от правото да получават такава и през следващия отоплителен сезон.

(7) (Нова - ДВ, бр. 120 от 2002 г.) Вземанията на лицата по този закон се погасяват в тримесечен срок, смятано от края на месеца, за който се отнасят.

(8) (Нова – ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от 1.06.2023 г.) Не се допуска принудително изпълнение върху вземанията на лицата по този закон, с изключение на средствата по ал. 3.

Чл. 14а. (Нов - ДВ, бр. 18 от 2006 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 32 от 2012 г., в сила от 24.04.2012 г.) При сигнал за недобросъвестно получени средства от социални помощи или по преценка на директора на съответната дирекция "Социално подпомагане" се извършва проверка от длъжностно лице на дирекцията.

(2) За резултатите от проверката длъжностното лице по ал. 1 съставя констативен протокол, който предоставя в тридневен срок на директора на дирекцията "Социално подпомагане".

(3) В случай на констатирана недобросъвестност директорът на дирекция "Социално подпомагане" издава мотивирана заповед за възстановяване на получената социална помощ заедно със законната лихва.

Чл. 14б. (Нов - ДВ, бр. 18 от 2006 г.) (1) Заповедта по чл. 14а, ал. 3 подлежи на обжалване по реда на Административнопроцесуалния кодекс в 7-дневен срок от деня на получаването. Обжалването спира изпълнението, като не се допуска предварително изпълнение.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 59 от 2007 г.) Принудителното изпълнение на заповедта по чл. 14а, ал. 3 се допуска по искане на Дирекция "Социално подпомагане" по реда на чл. 418 от Гражданския процесуален кодекс.

Чл. 14в. (Нов - ДВ, бр. 18 от 2006 г.) В производствата по чл. 14б страните се освобождават от държавни такси.

Чл. 15. (1) (Изм. - ДВ, бр. 120 от 2002 г., предишен текст на чл. 15, бр. 15 от 2010 г., изм., бр. 35 от 2019 г., в сила от 1.08.2019 г.) Лицата, подпомагани по реда на този закон, са длъжни да уведомяват писмено съответната дирекция "Социално подпомагане" за всички промени на обстоятелствата, посочени в чл. 12, ал. 2, т. 1 - 8, в срок не по-късно от един месец от настъпването им.

(2) (Нова - ДВ, бр. 15 от 2010 г.) При неизпълнение на задълженията по ал. 1 лицата се лишават от социални помощи за срок една година.

Глава четвърта

СОЦИАЛНИ УСЛУГИ

Чл. 16. (Изм. - ДВ, бр. 120 от 2002 г., бр. 15 от 2010 г., бр. 8 от 2016 г., отм., бр. 24 от 2019 г., в сила от 1.07.2020 г. - изм., бр. 101 от 2019 г.)

Чл. 16а. (Нов – ДВ, бр. 8 от 2016 г., отм., бр. 24 от 2019 г., в сила от 1.07.2020 г. - изм., бр. 101 от 2019 г.)

Чл. 16б. (Нов – ДВ, бр. 8 от 2016 г., отм., бр. 24 от 2019 г., в сила от 1.07.2020 г. - изм., бр. 101 от 2019 г.)

Чл. 16в. (Нов – ДВ, бр. 8 от 2016 г., отм., бр. 24 от 2019 г., в сила от 1.07.2020 г. - изм., бр. 101 от 2019 г.)

Чл. 16г. (Нов – ДВ, бр. 8 от 2016 г., отм., бр. 24 от 2019 г., в сила от 1.07.2020 г. - изм., бр. 101 от 2019 г.)

Чл. 17. (Изм. - ДВ, бр. 120 от 2002 г., бр. 18 от 2006 г., в сила от 1.01.2007 г., бр. 15 от 2013 г., в сила от 1.01.2014 г., изм. и доп., бр. 8 от 2016 г., доп., бр. 24 от 2019 г., в сила от 22.03.2019 г., отм., бр. 71 от 2020 г.)

Чл. 18. (Изм. - ДВ, бр. 120 от 2002 г., бр. 18 от 2006 г., в сила от 1.01.2007 г., бр. 14 от 2009 г., бр. 15 от 2010 г., доп., бр. 8 от 2016 г., отм., бр. 24 от 2019 г., в сила от 1.07.2020 г. - изм., бр. 101 от 2019 г.)

Чл. 18а. (Нов - ДВ, бр. 15 от 2010 г., изм., бр. 51 от 2011 г., изм. и доп., бр. 8 от 2016 г., отм., бр. 24 от 2019 г., в сила от 1.07.2020 г. - изм., бр. 101 от 2019 г.)

Чл. 18б. (Нов – ДВ, бр. 8 от 2016 г., изм., бр. 85 от 2017 г., бр. 17 от 2018 г., отм., бр. 24 от 2019 г., в сила от 1.07.2020 г. - изм., бр. 101 от 2019 г.)

Чл. 18в. (Нов – ДВ, бр. 8 от 2016 г., изм., бр. 17 от 2018 г., отм., бр. 24 от 2019 г., в сила от 1.07.2020 г. - изм., бр. 101 от 2019 г.)

Чл. 18г. (Нов – ДВ, бр. 8 от 2016 г., отм., бр. 24 от 2019 г., в сила от 1.07.2020 г. - изм., бр. 101 от 2019 г.).

Чл. 18д. (Нов – ДВ, бр. 8 от 2016 г., изм., бр. 17 от 2018 г., отм., бр. 24 от 2019 г., в сила от 1.07.2020 г. - изм., бр. 101 от 2019 г.).

Чл. 19. (Изм. - ДВ, бр. 120 от 2002 г., бр. 15 от 2010 г., отм., бр. 24 от 2019 г., в сила от 1.07.2020 г. - изм., бр. 101 от 2019 г.).

Глава пета

СОЦИАЛНИ РАБОТНИЦИ (Отм. - ДВ, бр. 15 от 2010 г.)

Чл. 20. (Изм. - ДВ, бр. 120 от 2002 г., отм., бр. 15 от 2010 г.).

Глава шеста

(Отм. - ДВ, бр. 120 от 2002 г.) ОРГАНИЗАЦИИ С НЕСТОПАНСКА ЦЕЛ

Чл. 21 - 23. (Отм. - ДВ, бр. 120 от 2002 г.).

Глава седма

ФИНАНСИРАНЕ

Чл. 24. (Изм. - ДВ, бр. 120 от 2002 г.) (1) Финансирането на социалното подпомагане се осъществява със средства от:

1. (изм. - ДВ, бр. 15 от 2013 г., в сила от 1.01.2014 г.) държавния бюджет;
2. (отм. – ДВ, бр. 24 от 2019 г., в сила от 1.07.2020 г. - изм., бр. 101 от 2019 г.);
3. (отм. – ДВ, бр. 24 от 2019 г., в сила от 1.07.2020 г. - изм., бр. 101 от 2019 г.);
4. (отм. – ДВ, бр. 24 от 2019 г., в сила от 1.07.2020 г. - изм., бр. 101 от 2019 г.);
5. (изм. - ДВ, бр. 51 от 2011 г.) средства от фонд "Социална закрила";
6. други източници.

(2) Агенцията за социално подпомагане е администратор на следните собствени приходи:

1. приходи от глоби за нарушения по този закон;
2. постъпления от рекламно-информационна и издателска дейност;
3. дарения и завещания от местни и чуждестранни физически или юридически лица;
4. приходи от други източници.

Чл. 24а. (Нов - ДВ, бр. 120 от 2002 г., изм., бр. 15 от 2013 г., в сила от 1.01.2014 г., отм., бр. 24 от 2019 г., в сила от 1.07.2020 г. - изм., бр. 101 от 2019 г.).

Чл. 25. (Изм. - ДВ, бр. 120 от 2002 г., бр. 51 от 2011 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 15 от 2013 г., в сила от 1.01.2014 г.) За финансиране на дейности и мероприятия, свързани с провежданите политики в областта на социалното подпомагане, се създава фонд "Социална закрила", наричан по-нататък "фонда" към министъра на труда и социалната политика.

(2) Фонд "Социална закрила" е юридическо лице със седалище София.

Чл. 26. (Изм. - ДВ, бр. 120 от 2002 г., бр. 51 от 2011 г.) Средствата по фонд "Социална закрила" се набират от:

1. (изм. - ДВ, бр. 15 от 2013 г., в сила от 1.01.2014 г.) целева субсидия от държавния бюджет в размер, определян ежегодно със закона за държавния бюджет на Република България;
2. дарения и завещания от местни и чуждестранни физически или юридически лица;
3. (изм. - ДВ, бр. 15 от 2010 г., бр. 15 от 2013 г., в сила от 1.01.2014 г., отм., бр. 24 от 2019 г., в сила от 1.07.2020 г. - изм., бр. 101 от 2019 г.);
4. (изм. - ДВ, бр. 51 от 2011 г.) приходи от организирани извънредни и специализирани тиражи на Българския спортен тотализатор;
5. възстановени неправомерно и недобросъвестно получени средства по фонда и лихвите по тях;
6. (изм. - ДВ, бр. 18 от 2006 г., отм., бр. 24 от 2019 г., в сила от 1.07.2020 г. - изм., бр. 101 от 2019 г.);
7. приходи от други източници.

Чл. 27. (Изм. - ДВ, бр. 120 от 2002 г.) (1) (Предишен текст на чл. 27, изм. - ДВ, бр. 51 от 2011 г.) Средствата по фонд "Социална закрила" се разходват за:

1. (изм. - ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от 1.06.2023 г.) финансиране на целеви социални програми в подкрепа на лица и семейства от уязвими социални групи;
2. (изм. - ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от 1.06.2023 г.) финансиране на целеви социални програми и проекти в областта на социалното приобщаване;
3. (нова - ДВ, бр. 91 от 2018 г., в сила от 2.05.2019 г., доп., бр. 102 от 2022 г., в сила от 1.06.2023 г.) финансиране на проекти в подкрепа за осъществяването на социалната дейност и/или за постигане на социалните цели на социални предприятия, вписани в регистъра на социалните предприятия;
4. (предишна т. 3 - ДВ, бр. 91 от 2018 г., в сила от 2.05.2019 г., отм., бр. 24 от 2019 г., в сила от 1.07.2020 г. - изм., бр. 101 от 2019 г.);
5. (предишна т. 4 - ДВ, бр. 91 от 2018 г., в сила от 2.05.2019 г.) изследвания и разработване на нормативна база в сферата на социалното подпомагане - не повече от 2 на сто от годишния обем на фонда;
6. (предишна т. 5 - ДВ, бр. 91 от 2018 г., в сила от 2.05.2019 г.) придобиване на дълготрайни активи и текущо поддържане на материалната база;
7. (предишна т. 6 - ДВ, бр. 91 от 2018 г., в сила от 2.05.2019 г.) изграждане на нова, реконструкция и модернизация на съществуващата материална база за предоставяне на социални услуги;
8. (предишна т. 7 - ДВ, бр. 91 от 2018 г., в сила от 2.05.2019 г.) издръжка на дейността на фонда - не повече от 5 на сто от набраните средства.

(2) (Нова - ДВ, бр. 51 от 2011 г.) В случаите по ал. 1, т. 1 средства се отпускат само след изчерпване на всички други нормативноопределени възможности.

(3) (Нова - ДВ, бр. 51 от 2011 г., изм., бр. 15 от 2013 г., в сила от 1.01.2014 г., бр. 91 от 2018 г., в сила от 2.05.2019 г., бр. 24 от 2019 г., в сила от 1.07.2020 г. - изм., бр. 101 от 2019 г., бр. 102 от 2022 г., в сила от 1.06.2023 г.) В случаите по ал. 1, т. 2 - 5 средства се отпускат само когато дейностите не са финансирани от държавния бюджет, от програми и проекти, финансирани със средства от европейски и други международни фондове или други финансови механизми.

(4) (Нова - ДВ, бр. 51 от 2011 г.) Средствата по ал. 1 се разходват при условия и по ред, определени с методика за разпределение на средствата, приета от управителния съвет на фонд "Социална закрила" и утвърдена от министъра на труда и социалната политика.

Чл. 28. (Изм. - ДВ, бр. 15 от 2010 г., бр. 51 от 2011 г.) (1) Органи на управление на фонда са управителният

съвет и изпълнителният директор.

(2) Управителният съвет на фонда се състои от петима членове, в т. ч. председател.

(3) Министърът на труда и социалната политика определя членовете на управителния съвет и неговия председател.

(4) Мандатът на членовете на управителния съвет е 5 години.

(5) Членове на управителния съвет се освобождават предсрочно:

1. по тяхна писмена молба, отправена до министъра на труда и социалната политика;

2. при влязла в сила присъда за извършено умишлено престъпление от общ характер;

3. когато са били членове на управителни или контролни органи на юридически лица, които са обявени в несъстоятелност, ако са останали неудовлетворени кредитори;

4. при трайна фактическа невъзможност да изпълняват задълженията си повече от 6 месеца;

5. когато са причинили виновно имуществени вреди на фонда;

6. (изм. – ДВ, бр. 7 от 2018 г., бр. 84 от 2023 г., в сила от 6.10.2023 г., бр. 16 от 2026 г., **бр. 51 от 2026 г.**, в сила от 5.06.2026 г.) при влизане в сила на акт, с който е установен конфликт на интереси по Закона за противодействие на корупцията сред лица, заемачи публични длъжности;

7. при смърт.

(6) При предсрочно освобождаване на член на управителния съвет в едномесечен срок от настъпване на събитието министърът на труда и социалната политика назначава на негово място нов член за срок до края на мандата на освободения член.

Чл. 29. (Изм. - ДВ, бр. 105 от 2006 г., изм. и доп., бр. 15 от 2010 г., изм., бр. 51 от 2011 г.) (1) Управителният съвет:

1. (доп. – ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от 1.06.2023 г.) взема решения за набиране и разходване на средствата на фонда в рамките на утвърдения бюджет от министъра на труда и социалната политика за съответната година;

2. (изм. – ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от 1.06.2023 г.) утвърждава годишен план за работа на фонда;

3. определя условията и реда за разпределяне на средствата и за финансиране дейностите на фонда;

4. приема годишния отчет за дейността на фонда и го изпраща на министъра на труда и социалната политика;

5. (изм. – ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от 1.06.2023 г.) приема годишния финансов отчет съгласно изискванията на Закона за счетоводството;

6. (изм. – ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от 1.06.2023 г.) създава и закрива комисии, работни групи и други към фонда;

7. предлага за утвърждаване от министъра на труда и социалната политика структурата и щата на фонда;

8. контролира изпълнението на проектите, финансирани със средства на фонда.

(2) Заседанията на управителния съвет се свикват от неговия председател или по инициатива на една трета от неговите членове. Управителният съвет заседава в присъствието на две трети от състава си. Решенията се вземат с мнозинство от повече от половината от общия брой на неговите членове.

(3) Освен ако в закон е предвидено друго, членовете на управителния съвет получават възнаграждение, което се определя със заповед на министъра на труда и социалната политика.

(4) Членовете на управителния съвет отговарят солидарно за имуществените вреди, които са причинили виновно на фонда.

(5) Управителният съвет приема правилник за организацията и дейността на фонд "Социална закрила", който се утвърждава от министъра на труда и социалната политика.

Чл. 29а. (Нов - ДВ, бр. 51 от 2011 г.) (1) Изпълнителният директор на фонда се назначава по трудово правоотношение от министъра на труда и социалната политика.

(2) Изпълнителният директор:

1. представлява фонда лично или чрез изрично упълномощено от него длъжностно лице;
2. организира дейността на фонда, осъществява оперативното му ръководство и управлява имуществото съгласно дадените му от управителния съвет правомощия;
3. организира провеждането на заседанията на управителния съвет;
4. осигурява изпълнението на решенията на управителния съвет;
5. изготвя проекта на годишен план за работата на фонда и го представя за одобряване от управителния съвет;
6. (отм. – ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от 1.06.2023 г.);
7. разработва и предлага за одобряване от управителния съвет структурата и щата на фонда;
8. изготвя и внася за разглеждане от управителния съвет годишен отчет за дейността на фонда;
9. сключва и прекратява трудовите договори със служителите на фонда, както и граждански договори;
10. (нова – ДВ, бр. 8 от 2016 г., отм., бр. 24 от 2019 г., в сила от 1.07.2020 г. - изм., бр. 101 от 2019 г.).

Чл. 30. (Отм. - ДВ, бр. 51 от 2011 г.).

Глава осма

КОНТРОЛ И АДМИНИСТРАТИВНОНАКАЗАТЕЛНА ОТГОВОРНОСТ

Чл. 31. (1) (Изм. - ДВ, бр. 120 от 2002 г.) Министърът на труда и социалната политика упражнява цялостен контрол по спазването на този закон и на другите нормативни актове в областта на социалното подпомагане.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 120 от 2002 г., бр. 24 от 2019 г., в сила от 1.07.2020 г. - изм., бр. 101 от 2019 г.) Специализираният контрол по законосъобразното прилагане на нормативните актове в областта на социалното подпомагане в териториалните поделения на Агенцията за социално подпомагане се осъществява от инспектората по чл. 5, ал. 4.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 120 от 2002 г., отм., бр. 24 от 2019 г., в сила от 1.07.2020 г. - изм., бр. 101 от 2019 г.).

Чл. 32. (1) При изпълнение на контролните си функции инспекторите имат право:

1. да посещават без ограничение органите за социално подпомагане и местата, където се извършват дейности по социално подпомагане;
2. (нова – ДВ, бр. 8 от 2016 г., отм., бр. 24 от 2019 г., в сила от 1.07.2020 г. - изм., бр. 101 от 2019 г.);
3. (предишна т. 2 – ДВ, бр. 8 от 2016 г.) да изискват обяснения и предоставяне на документи, справки и сведения;
4. (предишна т. 3, доп. – ДВ, бр. 8 от 2016 г., изм., бр. 24 от 2019 г., в сила от 1.07.2020 г. - изм., бр. 101 от 2019 г.) да получават пряко от подпомаганите лица необходимата информация.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 45 от 2002 г.) Инспекторите са длъжни да спазват нормативните изисквания за защита на

класифицираната информация, станала им известна при или по повод на извършваните проверки, както и да зачитат честта и достойнството на подпомаганите лица.

(3) (Изм. – ДВ, бр. 8 от 2016 г.) При установяване на нарушения от компетентността на други органи инспекторатът незабавно ги уведомява, а в случай на установени закононарушения, които съдържат данни за извършено престъпление, незабавно уведомява органите на прокуратурата.

Чл. 33. Държавните органи и съответните длъжностни лица са задължени да предоставят информация и да оказват съдействие на инспекторите при изпълнение на техните функции.

Чл. 34. (1) (Изм. - ДВ, бр. 120 от 2002 г.) За предотвратяване или преустановяване нарушенията на законодателството по социалното подпомагане инспекторите налагат следните принудителни административни мерки:

1. (доп. – ДВ, бр. 8 от 2016 г.) дават задължителни предписания за отстраняване на допуснати нарушения и определя подходящ срок за изпълнението им съобразно тежестта и степента на допуснатото нарушение;

2. (изм. - ДВ, бр. 120 от 2002 г.) спират изпълнението на неправомерни решения;

3. (изм. - ДВ, бр. 120 от 2002 г., отм., бр. 24 от 2019 г., в сила от 1.07.2020 г. - изм., бр. 101 от 2019 г.).

(2) Принудителните административни мерки по ал. 1 могат да се обжалват по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

Чл. 35. (1) (Предишен текст на чл. 35 - ДВ, бр. 15 от 2010 г.) В общините се създават обществени съвети с решение на общинския съвет, които оказват съдействие и помощ при извършване на дейностите по социално подпомагане и упражняват обществен контрол върху тяхното осъществяване.

(2) (Нова - ДВ, бр. 15 от 2010 г., отм., бр. 24 от 2019 г., в сила от 1.07.2020 г. - изм., бр. 101 от 2019 г.).

Чл. 36. (1) Длъжностно лице, което виновно нарушава законодателството по социално подпомагане, носи административнонаказателна отговорност, независимо от дисциплинарната и имуществената отговорност за същото деяние.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 120 от 2002 г., бр. 18 от 2006 г.) Наказанието по ал. 1 е глоба в размер 600 лв., а за повторно нарушение - 1200 лв.

(3) Наказанието по ал. 2 се налага и на лица, които не изпълняват задължителните предписания по чл. 34, ал. 1, т. 1.

(4) (Нова – ДВ, бр. 8 от 2016 г., отм., бр. 24 от 2019 г., в сила от 1.07.2020 г. - изм., бр. 101 от 2019 г.).

Чл. 37. (1) Нарушението се установява с акт, съставен от инспектор.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 120 от 2002 г.) Наказателното постановление се издава от изпълнителния директор на Агенцията за социално подпомагане или от упълномощено от него длъжностно лице.

(3) Установяването на нарушенията, издаването, обжалването и изпълнението на наказателните постановления се извършват по реда на Закона за административните нарушения и наказания.

(4) (Отм. - ДВ, бр. 120 от 2002 г.).

Чл. 38. (Отм. - ДВ, бр. 120 от 2002 г.).

ДОПЪЛНИТЕЛНА РАЗПОРЕДБА

§ 1. По смисъла на този закон:

1. "Основни жизнени потребности" са достатъчно храна, облекло и жилище, съобразно социално-икономическото развитие на страната.

2. (Доп. – ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от 1.06.2023 г.) "Съжителстващи лица" са съвместно живеещите в едно жилище със или без родствена връзка, регистрирани на един настоящ адрес.
3. (Изм. - ДВ, бр. 120 от 2002 г., бр. 8 от 2016 г.) "Социално включване" е създаването на условия и възможности в най-висока степен за участие на лицата в обществения живот.
4. (Изм. - ДВ, бр. 120 от 2002 г., доп., бр. 41 от 2009 г., в сила от 1.07.2009 г., изм., бр. 15 от 2010 г.) "Лица с трайни увреждания" са лица с установена степен на трайно намалена работоспособност или определени вид и степен на увреждане 50 и над 50 на сто.
5. (Нова - ДВ, бр. 120 от 2002 г., отм., бр. 24 от 2019 г., в сила от 1.07.2020 г. - изм., бр. 101 от 2019 г.).
6. (Нова - ДВ, бр. 120 от 2002 г., изм., бр. 8 от 2016 г., отм., бр. 24 от 2019 г., в сила от 1.07.2020 г. - изм., бр. 101 от 2019 г.).
7. (Нова - ДВ, бр. 120 от 2002 г., изм., бр. 15 от 2010 г., отм., бр. 24 от 2019 г., в сила от 1.07.2020 г. - изм., бр. 101 от 2019 г.).
8. (Нова - ДВ, бр. 14 от 2009 г., отм., бр. 15 от 2010 г.).
9. (Нова - ДВ, бр. 120 от 2002 г., предишна т. 8, бр. 14 от 2009 г., изм., бр. 8 от 2016 г., отм., бр. 24 от 2019 г., в сила от 1.07.2020 г. - изм., бр. 101 от 2019 г.).
10. (Нова - ДВ, бр. 120 от 2002 г., предишна т. 9, бр. 14 от 2009 г., доп., бр. 15 от 2010 г., отм., бр. 102 от 2022 г., в сила от 1.06.2023 г.).
11. (Нова - ДВ, бр. 120 от 2002 г., предишна т. 10, бр. 14 от 2009 г., изм., бр. 15 от 2010 г., бр. 8 от 2016 г., доп, бр. 102 от 2022 г., в сила от 1.06.2023 г..) "Социална анкета" е дейност по установяване наличието на условията за упражняване на правото на социални помощи, извършена от социални работници в Дирекция "Социално подпомагане", която се изразява в проверки в дома по настоящ адрес на лицето и/или семейството, в проучване на документация и събиране на информация.

12. (Нова – ДВ, бр. 8 от 2016 г., отм., бр. 24 от 2019 г., в сила от 1.07.2020 г. - изм., бр. 101 от 2019 г.).

13. (Нова – ДВ, бр. 8 от 2016 г., отм., бр. 24 от 2019 г., в сила от 1.07.2020 г. - изм., бр. 101 от 2019 г.).

14. (Нова – ДВ, бр. 35 от 2019 г., в сила от 1.08.2019 г.) "Недобросъвестно получени средства от социални помощи" са налице, когато за получаването им не са изпълнени или са нарушени изискванията на този закон или други норми на действащото законодателство, които имат отношение към определяне на правото на подпомагане, включително когато получателят притежава имущество или прави разходи, които не съответстват на заявените от него доходи, което е установено с влязъл в сила акт на съответните компетентни органи.

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 2. Този закон отменя Указа за общественото подпомагане (обн., Изв., бр. 77 от 1951 г.; изм. и доп., бр. 69 от 1956 г., бр. 65 от 1957 г.; ДВ, бр. 51 от 1984 г.).

§ 3. Министерският съвет издава правилник за прилагането на закона.

§ 4. Изпълнението на закона се възлага на министъра на труда и социалната политика.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

към Закона за деноминация на лева

(ДВ, бр. 20 от 1999 г., доп., бр. 65 от 1999 г.,

в сила от 5.07.1999 г.)

.....

§ 4. (1) (Доп. - ДВ, бр. 65 от 1999 г.) С влизането в сила на закона всички числа в стари левове, посочени в законите, влезли в сила преди 5 юли 1999 г., се заменят с намалени 1000 пъти числа в нови левове. Замяната на всички числа в стари левове с намалени 1000 пъти числа в нови левове се прилага и за всички закони, приети преди 5 юли 1999 г., които са влезли или ще влязат в сила след 5 юли 1999 г.

(2) Органите, приели или издали подзаконовни нормативни актове, влезли в сила преди 5 юли 1999 г. и в които има числа в левове, да направят произтичащите от този закон изменения в тях така, че измененията да се прилагат от датата на влизането в сила на закона.

.....

§ 7. Законът влиза в сила от 5 юли 1999 г.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

към Закона за изменение и допълнение

на Закона за социално подпомагане

(ДВ, бр. 120 от 2002 г., в сила от 1.01.2003 г.)

§ 32. Създадената с този закон Агенция за социално подпомагане е правопреемник на Националната служба за социално подпомагане и на общинските служби за социално подпомагане и поема активите и пасивите им.

§ 33. Трудовите правоотношения със служителите от Националната служба за социално подпомагане, от общинските служби за социално подпомагане и от заведенията за социални услуги се уреждат при условията и по реда на чл. 123 от Кодекса на труда.

§ 34. Имушеството, ползвано от общинската служба за социално подпомагане към датата на влизане в сила на закона, се предоставя за безвъзмездно ползване на Агенцията за социално подпомагане за нуждите на дирекции "Социално подпомагане".

§ 35. Областните управители и кметовете на общините създават условия и съдействат на Агенцията за социално подпомагане, като ѝ предоставят за ползване сгради, помещения и други материални условия, необходими за осъществяването на дейността ѝ.

§ 36. Териториалните поделения на Агенцията за социално подпомагане, които са настанени в сгради - собственост на държавата или на общините, не заплащат наем.

§ 37. Съществуващите заведения за социални услуги, които са на общинска и/или държавна бюджетна издръжка към момента на влизане в сила на закона, преминават в управление на кмета на съответната община, който е и работодател на персонала в тях.

§ 38. Лицата, лицензирани за извършване на социални услуги, са длъжни да се впишат в регистъра по чл. 18, ал. 2 в тримесечен срок от влизането в сила на закона.

.....

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

към Закона за изменение и допълнение на

Закона за социално подпомагане

(ДВ, бр. 18 от 2006 г.)

.....

§ 12. Разпоредбите на § 2, § 6, § 7, т. 1, 2, т. 3 относно думите "Лицата по ал. 1, т. 3 и 4", и т. 4, и § 11 се прилагат от датата на влизане в сила на Договора за присъединяване на Република България към Европейския съюз.

§ 13. Параграф 3 влиза в сила от 1 юли 2006 г.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

към Административнопроцесуалния кодекс

(ДВ, бр. 30 от 2006 г., в сила от 12.07.2006 г.)

.....

§ 118. В Закона за социално подпомагане (обн., ДВ, бр. 56 от 1998 г.; изм., бр. 45 и 120 от 2002 г., бр. 18 от 2006 г.) навсякъде думите "Закона за административното производство" се заменят с "Административнопроцесуалния кодекс".

.....

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

към Закона за изменение и допълнение на Закона за здравето

(обн., ДВ, бр. 41 от 2009 г., в сила от 2.06.2009 г.)

.....

§ 96. Законът влиза в сила от деня на обнародването му в "Държавен вестник", с изключение на:

.....

2. параграфи 26, 36, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 65, 66, 69, 70, 73, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 88, 89 и 90, които влизат в сила от 1 юли 2009 г.;

.....

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

към Закона за изменение и допълнение на

Закона за социално подпомагане

(ДВ, бр. 15 от 2010 г.)

.....

§ 21. Издадените удостоверения на основание чл. 20, ал. 1 от правилника за прилагане на закона на многодетни майки се преиздават в срок до една година от влизането в сила на този закон.

§ 22. Министерският съвет в срок един месец от влизането в сила на този закон приема необходимите изменения и допълнения в правилника за прилагане на закона и в Правилника за прилагане на Закона за семейни помощи за деца (обн., ДВ, бр. 67 от 2002 г.; изм., бр. 93 от 2004 г.; попр., бр. 97 от 2004 г.; изм., бр. 115 от 2004 г., бр. 71 от 2006 г. и бр. 34 от 2009 г.).

§ 23. Параграф 6 влиза в сила от 1 януари 2011 г.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

към Закона за изменение и допълнение на

Закона за социално подпомагане

(ДВ, бр. 51 от 2011 г.)

§ 10. (1) Закрива се фонд "Социално подпомагане" - второстепенен разпоредител с бюджетни кредити към министъра на труда и социалната политика. Наличните средства на закрития фонд "Социално подпомагане" се прехвърлят по бюджета на фонд "Социална закрила".

(2) Фонд "Социална закрила" е правоприемник на активите, пасивите, правата и задълженията на закрития фонд "Социално подпомагане" по баланса и отчета към деня на влизане в сила на този закон.

§ 11. (1) В тримесечен срок от влизането в сила на този закон министърът на труда и социалната политика утвърждава правилника за организацията и дейността на фонд "Социална закрила" и методика за разпределение на средствата по фонда.

(2) В тримесечен срок от влизането в сила на този закон министърът на труда и социалната политика определя членовете на управителния съвет и назначава изпълнителния директор на фонд "Социална закрила".

(3) До определянето на членовете на управителния съвет и назначаването на изпълнителния директор по ал. 2 досегашните членове на управителния съвет на закрития фонд "Социално подпомагане" продължават да осъществяват правомощията си.

(4) До утвърждаването на правилника по ал. 1 се прилага Правилникът за дейността на управителния съвет на фонд "Социално подпомагане" (необнародван), издаден на основание на отменения чл. 30.

.....

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

към Закона за изменение и допълнение на

Закона за социално подпомагане

(ДВ, бр. 32 от 2012 г., в сила от 24.04.2012 г.)

.....

§ 8. Всички професионални приемни семейства, които имат сключен трудов договор с директор на дирекция "Социално подпомагане" към датата на влизане в сила на този закон, имат право да поискат промяна на договора с избрания доставчик на социална услуга "приемна грижа". В случай че приемното семейство не желае промяна на трудовия договор, неговото действие се запазва до изтичането на посочения в него срок.

§ 9. Министерският съвет приема необходимите изменения в Правилника за прилагане на Закона за закрила на детето и в наредбата по чл. 31, ал. 6 от Закона за закрила на детето в срок до три месеца от влизането в сила на този закон.

§ 10. Министерският съвет приема необходимите изменения в Устройствения правилник на Агенцията за социално подпомагане в срок до един месец от влизането в сила на този закон.

§ 11. Министерският съвет приема необходимите изменения в Правилника за прилагане на Закона за социално подпомагане в срок до три месеца от влизането в сила на този закон.

§ 12. Министърът на труда и социалната политика издава наредба за кариерното развитие на социалните работници в срок до 6 месеца от влизането в сила на този закон.

.....

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

към Закона за изменение и допълнение на

Закона за социално подпомагане

(ДВ, бр. 8 от 2016 г.)

.....

§ 15. Издадените лицензи по реда на Закона за закрила на детето преди датата на влизането в сила на този закон запазват действието си до изтичането на срока им. Преди изтичането на срока им лицата по чл. 18, ал. 1, т. 3 и 4 от Закона за социално подпомагане подават до председателя на Държавната агенция за закрила на детето заявление по реда на чл. 43в от Закона за закрила на детето за получаване на нов лиценз.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

към Закона за социалните услуги

(ДВ, бр. 24 от 2019 г., в сила от 1.07.2020 г. - изм., бр. 101 от 2019 г.)

.....

§ 31. (1) Националната карта на социалните услуги се приема от Министерския съвет до 12 месеца от влизането в сила на закона.

(2) До приемането на Националната карта на социалните услуги:

1. от държавния бюджет се финансират само тези видове социални услуги, които до влизането в сила на закона са определени като държавно делегирани дейности с решението на Министерския съвет по т. 3, буква "а";

2. за услугите по т. 1 се прилагат разпоредбите на закона относно създаването, прекратяването, финансирането и прекратяването на финансирането, годишното планиране, заплащането на таксите за ползване и освобождаването от такси за ползване и възлагането на социални услуги, финансирани от държавния бюджет;

3. с одобрението по чл. 54 Агенцията за социално подпомагане потвърждава, че:

а) социалната услуга е включена в решението на Министерския съвет за приемане на стандарти за делегираните от държавата дейности с натурални и стойностни показатели за съответната година;

б) необходимите средства за финансиране на социалната услуга са осигурени съгласно закона за държавния бюджет за съответната година;

в) социалната услуга съответства на стандартите за качество, съответно на критериите и стандартите за социалните услуги.

(3) До приемането на Наредбата за качеството на социалните услуги се прилагат критериите и стандартите за социалните услуги, приети до влизането в сила на закона.

§ 32. Социалните и интегрираните здравно-социални услуги, включени в Националната карта на социалните услуги, които не са създадени до приемането ѝ, се създават до 1 януари 2035 г.

§ 33. (1) В Националната карта на социалните услуги не се включват съществуващите домове за деца, лишени от родителска грижа, домове за пълнолетни лица с умствена изостаналост, домове за пълнолетни лица с психични разстройства, домове за пълнолетни лица с физически увреждания, домове за пълнолетни лица със сетивни нарушения и домове за пълнолетни лица с деменция, които се финансират от държавния бюджет и се управляват от общините.

(2) В Националната карта на социалните услуги се включват социалните и интегрираните здравно-социални услуги за резидентна грижа, които са необходими при закриване на домовете по ал. 1.

(3) До закриването им домовете по ал. 1 запазват наименованието си и начина на организация и управление на услугата, като се включват в годишното планиране и се определят стандарти за финансирането им и такси за ползването им от пълнолетни лица по реда на закона.

(4) Разпоредбите на закона относно създаването, прекратяването и възобновяването на предоставянето на социални услуги не се прилагат за домовете по ал. 1.

§ 34. (1) Съществуващите до влизането в сила на закона домове за пълнолетни лица с умствена изостаналост, домове за пълнолетни лица с психични разстройства, домове за пълнолетни лица с физически увреждания, домове за пълнолетни лица със сетивни нарушения и домове за пълнолетни лица с деменция се закриват до 1 януари 2035 г.

(2) Агенцията за качеството на социалните услуги извършва периодични проверки на качеството на услугите, предоставяни в домовете по ал. 1. Въз основа на анализ от извършените проверки изпълнителният директор на Агенцията за качеството на социалните услуги прави мотивирано предложение до изпълнителния директор на Агенцията за социално подпомагане за поредността и срока на закриване на домовете по ал. 1, финансирани от държавния бюджет и управлявани от общините.

(3) Въз основа на предложението по ал. 2 за съответния дом се изготвя план за закриването на дома от кмета на общината, който отговаря за управлението му, съвместно с Агенцията за социално подпомагане и с Агенцията за качеството на социалните услуги.

(4) Не по-късно от една година преди закриването на дом по ал. 1 за всяко настанено лице се изготвя план за извеждането му от дома и за подготовка за реинтеграция в домашна среда или за ползване на социална или интегрирана здравно-социална услуга за резидентна грижа, отговаряща на стандартите за качество, определени в Наредбата за качеството на социалните услуги.

(5) Планът по ал. 4 се изготвя от дирекция "Социално подпомагане" с участието на лицето, представители на общината, която отговаря за управлението на дома, доставчици на социални услуги, лечебни заведения, семейството и близки на лицето.

(6) Домовете по ал. 1, които се финансират от държавния бюджет и се управляват от общините, се закриват със заповед на изпълнителния директор на Агенцията за социално подпомагане.

§ 35. (1) Съществуващите до влизането в сила на закона места за настаняване в домовете за стари хора се включват в Националната карта на социалните услуги като част от резидентната грижа за възрастни хора в надтрудоспособна възраст.

(2) В срок до две години от влизането в сила на закона всяка община, която управлява дом за стари хора, приема план за реформиране на дома с цел съответствие на предоставяната от общината резидентна грижа за възрастни хора в надтрудоспособна възраст със стандартите за качество на тази услуга, определени в Наредбата за качеството на социалните услуги.

(3) Всички домове за стари хора се реформират в съответствие със стандартите за качество на резидентната грижа за възрастни хора в надтрудоспособна възраст, определени в Наредбата за качеството на социалните услуги, до 1 януари 2025 г.

(4) Агенцията за качеството на социалните услуги извършва периодични проверки на качеството на услугите, предоставяни в домовете за стари хора. Когато се установи, че финансиран от държавния бюджет дом не е възможно да се реформира в съответствие със стандартите за качество на резидентната грижа за възрастни хора в надтрудоспособна възраст, определени в Наредбата за качеството на социалните услуги, изпълнителният директор на Агенцията за качеството на социалните услуги прави мотивирано предложение до изпълнителния директор на Агенцията за социално подпомагане за закриването на дома. Разпоредбите на § 34, ал. 3 – 6 се прилагат съответно.

§ 36. (В сила от 22.03.2019 г. - ДВ, бр. 24 от 2019 г.) (1) Съществуващите домове за деца, лишени от родителска грижа, които се управляват от общините, и домове за медико-социални грижи за деца, които се управляват от Министерството на здравеопазването, се закриват до 1 януари 2021 г.

(2) За всяко дете, настанено в дом за деца, лишени от родителска грижа, или в дом за медико-социални грижи за деца, под ръководството на дирекция "Социално подпомагане" се изготвя план за извеждане от дома и подготовка на детето за реинтеграция в семейна среда или за ползване на социална услуга.

(3) За всеки дом за деца, лишени от родителска грижа, се изготвя план за закриване на дома от кмета на общината, който отговаря за управлението му, съвместно с Агенцията за социално подпомагане.

(4) За всеки дом за медико-социални грижи за деца се изготвя план за закриване на дома от министъра на здравеопазването съвместно с кмета на общината, на територията на която функционира домът, и с Агенцията за социално подпомагане.

(5) Домовете за деца, лишени от родителска грижа, които се управляват от общините, се закриват със заповед на изпълнителния директор на Агенцията за социално подпомагане.

§ 37. (В сила от 22.03.2019 г. - ДВ, бр. 24 от 2019 г.) (1) До влизането в сила на закона се забранява създаването на нови специализирани институции за предоставяне на социални услуги – домове за деца, лишени от родителска грижа, домове за пълнолетни лица с умствена изостаналост, домове за пълнолетни лица с психични разстройства, домове за пълнолетни лица с физически увреждания, домове за пълнолетни лица със сетивни нарушения, домове за пълнолетни лица с деменция и домове за стари хора.

(2) До 1 януари 2021 г. се забранява създаването на нови домове за медико-социални грижи за деца.

§ 38. (1) Лицата, които до влизането в сила на закона са вписани в регистъра по отменения чл. 18, ал. 2 от Закона за социално подпомагане, са длъжни да се лицензират по реда на закона до 1 януари 2021 г.

(2) Лица, които имат издаден лиценз за социална услуга за деца, чийто срок към датата на подаване на заявлението по чл. 149, ал. 1 не е изтекъл, не дължат такса за издаване на лиценз по реда на ал. 1.

§ 39. (1) В срок до 12 месеца от влизането в сила на закона доставчиците на социални услуги предприемат действия за привеждане на предоставяните от тях социални услуги в съответствие с изискванията на закона и със стандартите за качество, определени в Наредбата за качеството на социалните услуги.

(2) В срока по ал. 1 Агенцията за качеството на социалните услуги оказва методическа подкрепа на доставчиците на социални услуги.

.....

§ 44. (1) От 1 януари 2021 г. социалните услуги се финансират от държавния бюджет съгласно стандартите за финансиране на социалните услуги, определени по чл. 45.

(2) До 31 декември 2020 г. финансирането на социалните услуги от държавния бюджет е съгласно стандартите за финансиране, разработвани по досегашния ред.

(3) До приемането на тарифата по чл. 46, ал. 2 таксите за ползване на социални услуги, финансирани от държавния бюджет, се заплащат в размерите, определени по досегашния ред.

§ 45. (Изм. – ДВ, бр. 101 от 2019 г.) Законът влиза в сила от 1 юли 2020 г., с изключение на:

1. параграф 6, т. 5, буква "а", § 7, т. 2, букви "а" и "б", т. 3, т. 6, буква "а", т. 9 и 10, § 18, т. 2 в частта относно "домове за медико-социални грижи за деца съгласно Закона за лечебните заведения" и § 20, т. 2 в частта относно заличаването на думите "и домовете за медико-социални грижи за деца", и т. 5, буква "в", които влизат в сила от 1 януари 2021 г.;

2. параграф 3, т. 4, букви "е", "ж" и "з" и § 28, т. 1, буква "а", т. 2 и 5, които влизат в сила от 1 януари 2019 г.;

3. член 22, ал. 4, чл. 40, чл. 109, ал. 1, чл. 124, чл. 161, ал. 2, § 3, т. 6, § 30, 36, 37 и 43, които влизат в сила от деня на обнародването на закона в "Държавен вестник".

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

към Закона за изменение и допълнение

на Закона за социално подпомагане

(ДВ, бр. 35 от 2019 г., в сила от 1.08.2019 г.)

.....

§ 7. В тримесечен срок от обнародването на този закон в "Държавен вестник" Министерският съвет приема необходимите промени в Правилника за прилагане на Закона за социално подпомагане и в Правилника за прилагане на Закона за семейни помощи за деца.

.....

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

към Закона за изменение и допълнение

на Закона за социално подпомагане

(ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от 1.06.2023 г.)

§ 12. (В сила от 23.12.2022 г. - ДВ, бр. 102 от 2022 г.) Подзаконовите нормативни актове по прилагането на този закон се привеждат в съответствие с него до влизането му в сила.

§ 13. Законът влиза в сила от 1 юни 2023 г., с изключение на § 12, който влиза в сила от деня на обнародването на закона в "Държавен вестник".

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

към Закона за допълнение на Закона за социално подпомагане

(ДВ, бр. 30 от 2026 г., в сила от 27.03.2026 г.)

§ 4. Подзаконовите нормативни актове по прилагането на този закон се привеждат в съответствие с него до 6 месеца от влизането му в сила.

.....